

Intervju med Ole Björn Herland, projektledare för körkort och dispens-frågor vid Hälso- och sjukvårdsdirektoratet, Oslo, Norge. Intervjun gjordes vid forskningskonferensen "Vision and Driving" vid Högskolan Sydöstra Norge, HSN, Kongsberg 28-29 november.

Om man vill ha körkort med dispens i Norge, hur gör man då?

- Om ögonläkaren anser att synkraven inte är uppfyllda, då kan man söka dispens i sitt län/fylke till motsvarande landshövdingen som tar upp saken till behandling och beslut. Man kan träna på en trafikskola och de bedömer om det fungerar. Provkörning eller förarprov sker med särskilt utbildad "sensor på trafikstationen" som tar ett slutligt beslut om rätten att köra bil.
- **Vilken utveckling pågår inom området i Norge?**
- Det jag jobbar med nu i ett särskilt körkortsprojekt är att se till att vi får en mer (central) enhetlig och landsomfattande bedömning, eftersom olika fylken gör olika bedömningar. Det ska inte vara någon skillnad mellan Finnmark och Vestfold.
- **Men när man får körkortet indraget i Norge, vad händer då? Får man träna?**
- Körskolläraren som man vänder sig till frågar då din "husläkare" (fastläkare) och ögonläkare om det är OK att inleda att träna på att köra bil och de ger sitt tillstånd, då är det OK. Men bara på en trafikskola, inte något annat ställe.
- **I Sverige är det förbjudet att körträna med bil på väg när körkortet är indraget, men får man det i Norge? EU-direktivet säger ju att man ska pröva både det medicinska men också göra ett förarprov.**
- Ja, det går bra på en trafikskola och är rutinen i Norge idag. Dispensen söker man i varje län var för sig, och det är avhängigt av om ögonläkaren säger att det kan genomföras, Ofta vill man också ha en utsago från fylkets "hälsoläkare", och förarprovet gör man på Trafikstationen. Är det godkänt så får man dispens.
- **I ett projekt i Kalmar har vi gjort förarprov på inhägnad bana och där fem av 11 personer fick godkänt utifrån fem olika kriterier uppställda av mycket erfarna förarprovare. Men de kan inte göra förarprov på väg. Men det kan man alltså i Norge?**
- Ja, utifrån förutsättningarna att fylkets läkare, ögonläkaren och censorn vid Trafikstationen gemensamt bedömer att det fungerar, då får man det efter ett förarprov på väg.
- **I Sverige har vi nu simulators tester som kostar 18 750 kronor. Ännu har inga beslut tagits på grund av byråkratiska och andra personliga problem. Testerna har inte heller verifierats vetenskapligt. Använder ni simulators tester i Norge?**
- Min mening är att vi borde använda simulatorer i större grad än vi gör idag. Men vi har dåligt fungerande simulatorer, och vi har bara en simulator i Norge. Den finns i Sunnås utanför Oslo, där vi arbetar med rehabilitering av stroke och andra hjärnskador, framför allt för personer som är trafikskadade.

- **I Sverige råder det olika meningar mellan oss som vill utveckla kunskaperna om "vision and driving" och de som sitter på den trafikmedicinska avdelningen på Transportstyrelsen. Man vill inte ha våra kunskaper och man anser att forskarna som finns på den här konferensen inte kan visa det de säger vetenskapligt. Man vägrar förarprov på väg.**
- Det är klart man måste kunna visa att man kan köra bil genom att göra förarprov. Under 2017 går vi in i den andra fasen av vårt Körkortprojekt och då ska vi analysera den här saken närmare utifrån den vetenskap som finns.
- **Tänker ni centralisera de här besluten?**
- Det är jag i tvivel om, men vi vill utveckla vår centrala kompetens på Hälsodirektoratet utifrån EU:s direktiv och att de nationella körkortet blir gällande i hela EU.

Krister Inde
Synpedagog, författare